

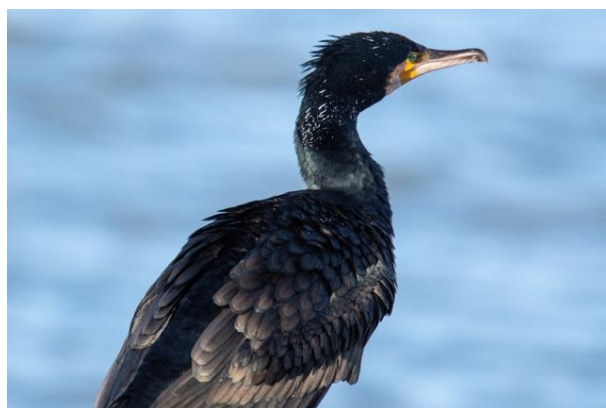
Verslag Deltaweekend 2022

Tekst: Sander Elzerman

Foto's: Patou Van Decraen Opmaak: Emile Dirks

In het laatste weekend van januari 2022 konden we eindelijk weer eens gezamenlijk op pad. Vorig jaar kon het Deltaweekend helaas niet doorgaan vanwege corona. Nu was het lange tijd spannend, maar uiteindelijk boden de

versoepelingen van de landelijke maatregelen voldoende ruimte om te gaan. Met 14 enthousiaste deelnemers onder leiding van Emile Dirks en Sander Elzerman bezochten we in twee dagen verschillende vogelplekken in de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Delta.

Zaterdag 29 januari

Op zaterdagochtend om 09:00 uur verzamelden we in Strijen. De naastgelegen graslandpolder, het Oudeland van Strijen, vormde onze eerste stop van het Deltaweekend. Hier overwinteren jaarlijks duizenden ganzen. Vooral Brandganzen, maar ook Kol-, Grauwe en Grote Canadese Ganzen. Voor deze vogels is de polder een belangrijk voedselgebied. Dit is helemaal het geval voor de Dwergganzen. Een Zweeds herintroductieproject probeert de Scandinavische populatie nieuw leven in te blazen en deze ganzen overwinteren vrijwel allemaal in Nederland

(<http://jagareforbundet.se/en/projektfjallgas/>). Het Oudeland van Strijen vormt voor deze zeldzame en zwaar bedreigde soort één van de twee vaste overwinteringsgebieden in Nederland. De grote waarde van het gebied voor deze ganzen heeft het Oudeland een Europees beschermd status opgeleverd. We hadden geluk, want een groep van 23 Dwergganzen liep op korte afstand te grazen.

Helaas zagen we ook diverse dode ganzen in het veld liggen. De vogelgriep slaat hard toe in ons land. Op plekken met concentraties aan watervogels verspreidt het virus zich snel. Hoewel wilde vogels van nature een weerstand hebben, is een deel van de populatie toch niet bestand tegen deze extra besmettelijke variant. De dode ganzen trekken ook aaseters aan, waaronder veel Buizerds, Zwarte Kraaien en meeuwen. Ook de Zeearend komt af en toe snacken, maar die liet zich niet zien.

Via kleine polderweggetjes en dijken reden we naar de Haringvlietbrug. Aan de voet van de brug zwom al enkele weken een Roodhalsfuut. Het is een schaarse wintergast in de Delta en gelukkig kregen we hem ook in beeld. Vervolgens verlieten we de Hoeksche Waard en bezochten het

volgende eiland, Goeree-Overflakkee. Aan de zuidkant van dit Zuid-Hollandse eiland ligt het gehucht Battenoord. Sinds een paar jaar is het een trekpleister voor dagjesmensen geworden. En wij hadden vandaag hetzelfde doel als deze recreanten: de flamingo's. Een gemengde groep van Chileense en (Europese) Flamingo's met wat hybride nakomelingen. De groep broedt in het Zwillbrocker Venn in Duitsland, net over de grens bij Winterswijk. Elke winter trekken ze naar de Delta om te overwinteren. De laatste jaren is het Grevelingenmeer ter hoogte van Battenoord hun favoriete stek.

Ten oosten van het brakke Grevelingenmeer ligt het zoete Krammer-Volkerak. Dit natuurgebied is niet zo bekend, maar vormt een belangrijk overwinteringsgebied voor duizenden

watervogels. Door de Deltawerken is het water afgesloten van de zee. De drooggevallen eilanden zijn in de loop der tijd begroeid geraakt met bomen en struiken. Hierdoor is een afwisselend gebied ontstaan, waar we veel vogels zagen. Eenden, zoals Kuifeenden, Tafeleenden en Brilduikers, een groep Kleine Zwanen en twee Zwarte Zwanen. Grauwe Ganzen en Brandganzen waren de meest voorkomende watervogels. Tussen de ganzen op de Krammersche Slikken ontdekten we nog een vijftal Kraanvogels. Dat zie je niet iedere dag in Nederland! Dankzij Waarneming.nl was bekend dat hier ook een Klapekster moest rondhangen. Die vonden we uiteindelijk wel, maar veel meer

dan een wit-grijs-zwarte stip in de top van een struik was het helaas niet.

Het begon steeds harder te waaien. De aantrekkende wind bemoeilijkte het kijken, maar het was gelukkig nog steeds droog (ondanks de voorspelde buien). Ten westen van Zierikzee ligt één van de grootste vogelgebieden van de regio. Onder de naam 'Plan Tureluur' zijn hier akkers omgevormd tot een uitgestrekt wetland. Aan het begin van deze eeuw is gestart met de aanleg van natuur, ter compensatie van het verlies aan karakteristieke natuurwaarden door de Deltawerken. Het zoute kwel dat hier in de polder naar boven komt, maakte de akkers weinig rendabel. In de afgelopen vijftien jaar is het

natuurgebied steeds verder uitgebreid (<https://www.vvzeland.nl/en/plan-tureluur-en-de-brunje-oid101091/>). Een afwisseling van water en begroeide slikplaten maken dit een geliefd gebied bij veel steltlopers, eenden en ganzen. De Tureluur, die als icoon van het gebied fungeert, zagen we op enkele plekken rondscharrelen. Zijn neefje, de Zwarte Ruiters, lijkt sterk op de Tureluur. Het kostte dan ook even extra aandacht voordat iedereen beide steltlopers uit elkaar kon houden. In een groot deel van het gebied is brak water. Dit water komt via kwel vanuit de Oosterschelde omhoog in de polder. Hierdoor bevriest het water 's winters niet zo snel. Tel daarbij op dat het in Zeeland gemiddeld een graad minder koud is dan in het binnenland en het is duidelijk waarom hier 's winters honderden steltlopers te vinden zijn. We zagen nu ook grote wolken van Goudplevieren, Kieviten, Wulpen en Bonte Strandlopers. In groepjes vlogen ze over ons heen naar de Oosterschelde, om daar te foerageren op de slikplaten die droogvielen doordat het eb werd. Binnendijs bleef nog genoeg te zien. Tussen de honderden Smienten zwommen enkele Wintertalingen en Pijlstaarten. Een groepje Nonnetjes trok extra de aandacht, want hier zwommen ook twee mannetjes bij. Deze fraaie witte eendjes met subtiele zwarte lijnen zijn een lust voor het oog. Andere witte vogels die hier opvielen waren enkele Lepelaars, Kleine

Zilverreigers en Kluten. Dankzij het uitblijven van een vorstperiode kunnen die hier de winter overleven. We waren in eerste instantie van plan om de dag af te sluiten op de Brouwersdam, maar vanwege de harde wind zagen we hier van af. Als alternatief bezochten we de polders bij Zonnemaire. Een traditionele overwinteringsplek voor Wilde en Kleine Zwanen. Ten oosten van het dorp vonden we een klein groepje van 9 adulte en 4 eerste winter Wilde Zwanen. Ze stonden samen met een groep van circa 30 Toendrarietganzen op een akker. Met deze nieuwe soorten voor de vogeltrip keerden we richting het Badhotel in Renesse. We arriveerden rond 17:45 uur in het hotel. Dit gaf iedereen de gelegenheid om zich nog even op te frissen of bij de bar te toosten op de mooie dag.

Een uur later konden we aan tafel voor het diner. De dag werd echt afgesloten met het doorlopen van de kruislijst. Welke soorten hadden we vandaan ook alweer gezien?

Zondag 30 januari

Voor een deel van de groep begon de dag al vroeg. Zij maakten een wandeling in de ochtendschemering om zangvogels aan de lijst toe te voegen. In het donker liepen we vanuit het dorp door het bos naar de duinen. Enkele Winterkoningen, Merels, Zanglijsters, een Houtduif en Heggenmus zongen in het donker de dag tegemoet. Roodborsten kwamen nieuwsgierig een kijkje nemen bij deze vroege vogelaars.

Na het ontbijt reden we naar de Brouwersdam. Het waaide minder hard dan gisteren, waardoor we nu rustiger over zee konden kijken. Het was echter goed zoeken naar vogels op zee. Enkele Eiders, waaronder fraaie mannetjes, evenals Middelste Zaagbekken en een groepje Kuifduikers lieten zich mooi bekijken. Met moeite vonden we slechts één Zwarte Zee-eend en een enkele Roodkeelduiker op grote afstand. Maar gelukkig was bij de Spuisluis genoeg te zien. Grijs Zeehonden zwommen in het water en kregen concurrentie van de vissende Aalscholvers. Op de kant stond een grote groep Scholeksters te slapen. Tussen hun poten scharrelden Steenlopers en enkele Paarse Strandlopers. Van achter het hek waren ze mooi van dichtbij te bekijken.

We verlieten de kust en reden terug naar Schouwen-Duiveland, met bestemming Burgh-Haamstede. De naastgelegen polder Burgh- en

Westland vormt een vaste overwinteringsplek voor Rotganzen, met deze winter ook een Zwarte Rotgans in hun midden. Dit is het zeldzame 'neefje' van de gewone Rotgans, waarvan jaarlijks slechts een handvol individuen in Nederland gemeld wordt. Op het moment dat we rustig aan het zoeken waren vloog de hele groep Rotganzen op. Dat was erg jammer. Lang duurde de teleurstelling echter niet, want plotseling werden 5 Patrijzen gevonden. Wat een geluk!

Het kan ook niet anders dat we ze hier tegen komen, want in de polder loopt een project van agrarisch natuurbeheer. Hier probeert het Zeeuws Landschap in samenwerking met de agrariërs om de akkernatuur te stimuleren. Er zijn veel heggen waar vogels kunnen schuilen, winterveldjes zorgen voor voedsel in de winterperiode en bloeiende akkerranden helpen de insecten. De doelsoort van het project is de Patrijs (<https://www.hetzeeuwselandschap.nl/partridge>). Ondertussen bleek de groep Rotganzen aan de andere kant van de dijk op het water te zwemmen. Gelukkig zwom de Zwarte Rotgans hier ook tussen. En die bleek toch beter te herkennen dan je op basis van de determinatiegids zou verwachten. Leuke bonus vormde een Grote Stern

die tussen de Scholeksters op een strekdam stond.

Via de Koudekerksche Inlaag, waar drie Kleine Zilverreigers liepen, reden we naar Schelphoek. Het was hoog water, waardoor hier vooral eenden te zien waren: Smienten, Krakeenden, Bergeenden en Wilde Eenden. Langs de oevers liepen nog enkele Tureluurs. Binnendijks ligt langs de Stolpweg een plasje waar vaak wel iets te zien is. Ditmaal waren het vooral Dodaarzen en Tureluurs, maar ook een Zwarte Ruiter. Sommigen hadden het geluk om een IJsvogel te zien wegvliegen.

Het plan was om vervolgens vogelkijkhut Tij bij Stellendam te bezoeken. Deze kijkhut is bekend vanwege z'n bijzondere vormgeving. Alleen bleek bij aankomst dat het pad deels onder water stond. Aangezien we het te fris vonden voor natte voeten, besloten we om te keren. De korte wandeling leverde wel twee Waterrallen op die zich duidelijk lieten horen (lachten ze ons uit?). Als alternatief reden we naar de dijk bij de buitenhaven van Stellendam. Vanaf de asfaltdijk heb je een wijds uitzicht over de Kwade Hoek. Gedurende onze aanwezigheid begon het tij net te zakken. Helaas voor ons net iets te laat, waardoor de meeste steltlopers op grote afstand liepen. Het

ging om honderden Wulpen, Tureluurs, Bonte Strandlopers, Scholeksters en Zilverplevieren. Een man Blauwe Kiekendief vloog boven de duinen, maar verdween helaas al snel achter de bomen. Een adulte Slechtvalk vormde een mooi silhouet op de horizon en een Grote Zilverreiger viel zelfs op grote afstand op. Vlakbij de dijk foerageerde een Rosse Grutto langs de waterlijn. Deze vormde een mooi studieobject, want wat was ook alweer het verschil met een gewone Grutto? Al met al was deze plek ook een leuke afsluiting van het weekend.

Met het avondzonnetje in de rug reden we terug richting Strijen. Het weekend zat er op. De twee dagen waren voorbij gevlogen. We kunnen terugkijken op een gezellig Deltaweekend met een mooie soortenlijst. Mede dankzij jullie inzet was het gezellig en hebben we diverse leuke waarnemingen gedaan: H  l  ne & Mark Assenberg, Tine Cocquyt, An Debyser, Patou Van Decraen, Marleen Goeman, Tielke Engels, Nel Gooren, Liesbeth Heerkens, Tamara Hoogesteger, Martine Roos, Lenie Scholten, Mei-Lie Tan, Gonnie van der Vorm.

